Anul I. Nr. 3

Fevruarie 1951

Ad me currendum est in omni judicio
(De Imitatione Christi. Lib. III. Cap. 46)

ÎNDREPTAR

FOAIE PENTRU GÂND ȘI FAPTĂ CREȘTINEASCĂ

UNITATE ÎN DIVERSITATE

de

GEORGE RACOVEANU

După toate semnele, vremea marilor dezbateri a problemelor de însemnătate capitală pentru viața noastră creștină s'apropie. Teme ca: ortodoxie-ortodoxism, catolicitate-catolicism, ecumenicitate-ecumenism, creștinătate-creștinism sunt tot mai mult aduse în paginile publicațiilor noastre din exil. Că în ce se scrie este multă . . . paronomasie, este adevărat. Dar nu este mai puțin adevărat că discuțiile acestea vădesc ceva: nevoia de lămurire teoretică a unei participări efective la o viață religioasă tot mai profundă. Însemnăm aci faptul îmbucurător. Și ne îngăduim a da mână de ajutor.

În acea carte a Noului Testament al cărei înțeles este cu deosebire greu de descifrat de omul neteologhisitor — în Apocalips — ni se înfățișează Biserica lui Hristos, în desăvârșire, ca un luminat Ierusalim ceresc unde neamurile și regii pământului aduc specificul lor; însă nu și rătăcirile lor: „neamurile vor umbla în lumina lui (în lumina noului Ierusalim n. n.) și regii pământului vor aduce aci splendoarea lor . . . și vor aduce tot ce neamurile au mai strălucit și mai de preț. Și nu va intra aci nimic din ce e pângărit" (XXI, 24-27).

Biserica lui Hristos înglobând în unitatea sa feluritele popoare ale pământului, nu o face reducându-le pe acestea la un numitor comun, sărăcindu-le de tot ce au ele mai specific, mai unic. Unitatea Bisericii o asigură, deplin, unitatea adevărului ei. Adevărul acesta este absolut. Trăirea adevărului de către oameni, însă, fiind fapt istoric, deci condiționat, nu poate fi altfel decât felurită. Vom întâlni în Biserica lui Hristos o varietate infinită în trăirea creștină și totuși un magnific echilibru al tuturor aspectelor adevărului absolut. Diversitatea în trăirea religioasă este nu numai legitimă dar chiar necesară. Ea, departe de a fi un semn al contradicției, este dovada bogăției și a plinătății. Căci Biserica este corp-mistic sau comunitate de viață cu Dumnezeu și în același timp societate omenească, (societas externarum rerum ac rituum) instrument asociat organic al corpului-mistic, alcătuind împreună o singură realitate; o unitate corporală și pnevmatică (ina énosis i sarkiki kai pnevmatiki, cum o numește S. Ignațiu Martirul); legătura între ele făcând-o sfintele Taine (Sacramentele). În sânul Bisericii, în sânul acestei adevărate Hristofanii, creșterea, firească, a învățăturii capătă expresii foarte variate. Se știe, de pildă, că în Răsărit a înflorit bogat arta zugrăvirii de icoane: iar în Apus arta statuară a atins trepte de uimitoare splendoare. Se, știe, iarăși, că arhitectura, cântarea, liturghisirea, predicarea, într'un fel este în Apus și în alt fel în Răsărit. Se știe, apoi, că între popoarele creștine ale Răsăritului nu vom întâlni, niciodată, aceeași unitate de expresie a adevărului. Căci una este teologhisirea rusească, alta cea grecească și -mi-aș îngădui să spun- alta cea românească; una este arhitectura la Ruși, alta la Greci, alta la Români; una e cântarea rusească, alta cea românească, alta cea grecească; într'un fel se manifestă evlavia românească, în alt fel cea rusească și în altul cea grecească. Nu insistăm. Subliniem doar faptul că toată această diversitate de expresie este firească și că nimeni nu

continuarea în pag. 3

LA DOCTRINE DE L'AMOUR

par

HENRI BORDEAUX
de l'Academie française

J'ai visité la Roumanie il y a bientôt quarante ans. Au château de Castel Pelesch à Sinaia dans les Carpathes, j'ai été reçu par le roi Carol et la reine Elisabeth, en littérature Carmen Sylva. Celle-ci m'a raconté une légende de la vallée, peut-être inventée par elle. Au pic du Désir (le Vârful cu Dor) un berger qui gardait ses troupeaux dans la montagne s'est épris d'une jeune fille de la vallée. Sa bien-aimée demande comme gage d'amour - les jeunes filles sont exigeantes - qu'il passe tout l'hiver là-haut dans la neige, sans redescendre une seule fois: s'il y consent, elle serait sa femme au printemps. Il y consentit, parce qu'il aimait. Il reste donc tout l'hiver dans la neige sans redescendre et, quand vint le printemps, sa bien-aimée vaincue voulut elle-même lui conduire son troupeau. Mais quand il entendit la clochette de son troupeau et la voix de sa bien-aimée, il ne put supporter cette joie et il mourut. L'attente lui avait suffi. Si l'on a donné tout son effort la vie n'est-elle pas remplie? Et donner tout son effort pour l'amour, n'est-ce pas le plus beau programme?

J'ai reconnu à cette légende que le peuple roumain faisait de l'amour le principal objet de la vie, celui qui inspirait les plus grands sacrifices.

Mais combien est supérieure la religion d'amour de l'Eglise catholique!

Le Christ n'a pas répandu sur le monde antique parvenu à son apogée la douleur et la nuit, mais il lui apporta cet amour qui précisément lui manquait encore. Son église ne détruit pas; elle a transformé à Rome les temples paiens en Basiliques chrétiennes dont elle a ouvert les portes toutes grandes. Elle ne diminue pas la vie: elle l'éternise. Elle ne supprime pas la joie: elle l'amplifie en lui donnat pour compagne indispensable la paix intérieure. Elle console la souffrance dont nul n'est exempt. Dans l'antique celle pénétrait seule une élite. Nos cathédrales invitent les foules. Elles rétablissent la seule égalité qui soit au monde avec la mort, celle de communier en Dieu.

Aucune doctrine n'exalte davantage la dignité humaine, ne réserve mieux le droit inaltérable de la personne humaine, „véritable microcosme qui, à lui seul, dit une encyclique de Pie XI, vaut autant que l'univers inanime", et ce sanctuaire intérieur qui échappe à toute domination politique.

Caria vieții publice: MACHIAVELLISMUL

de

OCTAVIAN BÂRLEA

Arta de-a fi necinstit nu e nouă, deoarece nu a început cu Machiavelli. Posibilitățile spre bine și spre rău au fost dela început sădite în firea omenească, și în urma păcatului original, cum spune în termeni mistici sf. Augustin, „fecerunt . . . civitates duas amores duo, terrenam scilicet amor sui usque ad contemptum Dei, caelestem vero amor Dei usque ad contemptum sui" (De Civ. Dei, XIV, 28). Oamenii fără scrupule din toate cele patru puncte cardinale, au fost de când e lumea „machiavelliști". Însă cel care a ridicat practicele neoneste la rangul de doctrină politică, a fost Nicolò Machiavelli (1469-1527), pentru câtva timp secretar al Signoriei din Florența.

Intrarea în literatura politică, Machiavelli și-a făcut-o în epoca unor mari prefaceri economice, sociale, politice, artistice și religioase. În Italia în deosebi, multe valori ale Evului Mediu au fost răsturnate datorită apariției capitalismului, decăderii aduse de două secole de continue războaie dintre Guelfi și Ghibelini, influenței musulmane negative, nestabilității politice și instaurării regimului de tiranie în multe principate, apariției mișcării Renașterii cu admirația ei pentru Antichitate, și în deosebi slăbirii vieții religioase în urma dezastrului ciumei (1347-1350) și a Schismei occidentale. Privind această perioadă plină de contradicții datorite atâtor elemente culturale nedigerate dar acoperite de grația artei, „s'ar putea aproape admira tactul cu care oamenii atunci se înșelau, se jefuiau și omorau. Uciderea aparținea atunci deadreptul economiei existenței, așa după cum astăzi minciuna aparține încă economiei existenței" (E. Friedell, Kulturgeschichte der Neuzeit, I, München 1947, p. 229).

În contrast cu doctrina creștină, Machiavelli a căutat în opusculul său „Il Principe" să coboare idealul vieții conducătorilor de Stat la nivelul scăzut al practicelor princiare din timpul său. Lumea peste care domnește eroul lui Machiavelli e o lume „cu totul vulgară" (cap. 18), căci „toți oamenii sunt ingrați, inconstanți, prefăcuți, lași în fața pericolului și lacomi de câștig . . toți sunt răi" (c. 17). Popoarele nu mai sunt guvernate de Dumnezeu, ci de capriciul „norocului" (fortuna) și de „tăria" oamenilor. În această lume, redusă la peșteră de tâlhari, Machiavelli vrea să învețe pe conducător „să poată să nu fie bun" (c. 15). Redus la puterile lui, principele nu numai că n'ar trebui să aibă calități, ci chiar ar fi „periculos" să le aibă: ajunge „să pară că le are" (c. 18). Nici religia nu trebue să o aibă, ci mai mult decât oricare virtute e important „să pară că o posedă" (c. 18). „Un principe prudent nu trebue să-și țină cuvântul când aceasta îi face rău, și când ocasiile care l-au făcut să promită ceva nu mai sunt . . . și nu vor lipsi nicicând rațiunile pentru a justifica neobservarea" (c. 18). Generositatea la fel nu-i recomandată: principele trebue să fie crutător cu bunurile proprii; însă cu bunurile altora poate fi generos, ca să-și facă „renume" (c. 16). El nici chiar „de reproșul cruzimii nu trebue să se preocupe" (c. 17). În rezumat, pentru un principe „mijloacele de care se va folosi vor fi aflate totdeauna oneste și lăudabile", numai să învingă (c. 18).

Ideile acestea, din care transpiră egoismul rece, nu cadrează cu Umanismul; căci Machiavelli n'a fost „nici umanist, nici istoric, nici filosof", ci a fost un om cu

continuarea în pag. 3

MARTIRII DEMNITĂȚII NOASTRE ETNICE

de

SEVER POP

Tabloul tragediei naționale e prea aproape de privirile noastre înmărmurite, ca să-l putem judeca și ca să putem trage învățăminte pentru viitor. Mulți „actori" ai acestei epoci de prăbușire și de sdrențuire a Românimii au căutat într'un fel sau într'altul să o explice de pe acum, fie în cadrul istoriei noastre naționale, fie în domeniul celei internaționale.

Istoricul obiectiv trebue, însă, să renunțe în prezent la acest examen, fiindcă nu poate avea încă subt „microscopul" cercetării sale migăloase toate datele necesare pentru o judecată imparțială și îi lipsește un factor de cea mai mare importanță: perspectiva, care singură poate da cea mai deplină obiectivitate unei judecăți istorice.

Subt obiectivul microscopului său e drept că apar chiar de pe acum tot mai sguduitoare multe șovăiri ale celor care dețineau destinele noastre naționale, precum și numeroase slăbiciuni și acel teribil miraj, numit eufemistic „joc dublu", cu care generațiunea noastră caută să-și justifice toate alunecările în hârtoape care n'au avut nimic comun nici cu demnitatea și nici cu aspirațiunile de libertate și de dreptate care au caracterizat, totdeauna, bunul simț și măsura neamului nostru-bun simț și măsură ne învățate din cărți, sau împrumutate de la străini, ci moștenite din moși-strămoși.

În faza cea mai recentă a acestei epoci de slăbiciuni omenești atât de numeroase, așa de mici și toț atât de nemernice, se ridică de pe acum tot mai strălucitoare și mai pilduitoare — înaintea ochilor noștri de bieți colindători pribegi ai tragediei neamului nostru pe la porțile străinilor, cât și în mintea celor rămași subt aspra stăpânire a cotropitorului — figurile martirilor demnității noastre etnice și a acelui dor veșnic de libertate, de independență și de dreptate pe care le-am stropit cu sânge și cărora neamul nostru răstignit aproape totdeauna de vitregia evenimentelor istoriei europene și internaționale, le-a închinat nenumărate morminte, adevărate monumente pentru noi, căci cuvântul mormânt nu e decât latinescul monumentum.

Smeriți și cu sufletul sfâșiat de durere ne plecăm capetele și ne îndoim genunchii în fața mormântului proaspăt al Episcopului Aftenie, care a știut și a avut curajul să înfrunte cu demnitate pe cei care voiau să-i smulgă renunțarea la convingerea sa profundă spirituală, convingere care n'are nimic comun cu mâna de țărână din care e zemislită biata gâză omenească.

Cu această slăvită față bisericească va fi mărită totdeauna familia de țărani români de pe Târnave, care au știut crește pe fiul lor în acest spirit al demnității noastre etnice. Fapta lui îl așează în Panteonul nostru alături de cei care, în trecuta luptă de independență națională, au știut să spună — și să dovedească prin jertfia trupurilor lor — că pe aici nu se trece.

În aceeași lumină strălucitoare se așează, ca în nenumărate icoane, figura numeroșilor martiri ai aceleeași cauze, care, în loc să îmbrace încăpățoarea haină a „jocului dublu", au preferat să înfrunte o judecată a cărei nedreptate este strigătoare la ceruri și în fața căreia s'a cutremurat conștiința omenească de pe întreaga scoarță pământească, unde ideile de libertate și de dreptate între oameni n'au putut fi îngropate încă, și unde, cu ajutorul Celui de Sus, nu vor fi înmormântate, fiindcă ele n'au nici sicrie și nici morminte!

continuarea în pag. 3

PSALMUL 136

I

La râuri, în Vavilon,
acolo stam și plângeam
când ne gândeam la Sion.

În sălciile acelui loc
ne-am atârnat chitarele.

Că acolo cei ce ne-au robit,
cântări cerut-au dela noi;

cei ce ne chinuiau ar fi vrut veselie:
„cântați-ne din cântările Sionului!" -ziceau.

II

Cum vom cânta cântarea Domnului
în pământ străin?

De te voiu uita, Ierusalime,
să mă uite dreapta mea!

Limba, de cerul gurii să mi se lipească,
de nu-mi voiu aduce de tine aminte;

din Ierusalim de nu-mi voiu face
încununarea bucuriilor mele!

III

Nu-i uita, Doamne, pe fiii Edomului,
care în ziua Ierusalimului,
strigau: „Dărâmați-l! Dărâmați-l!
Dărâmați și temelia!"

Fiică a Vavilonului, pustiitoare!
Fericit va fi cel ce va răsplăti ție
relele făcute nouă!

Fericit, cel ce va apuca pruncii tăi
și-i va izbi de piatră!

(Traducere de Octavian Bârlea și George Racoveanu, după LIBER PSALMORUM. Nova e textibus primigeniis interpretatio latina cum notis criticis et exegeticis. Roma 1945).

RUGĂ

Trec anii, re'nfloresc migdalii
Și anotimpuri se succed
Sub cerul blândei Portugalii . . .
. . . Și'n țara mea 'nfloresc Vandalii,
Și-abia mai sper . . . abia mai cred . . .

I-atât senin și-atâta soare
Sub cerul blândei Portugalii, -
Și-atâtea clipe mi-s amare!
Că anii trec, și Țara moare
În gerul beznelor taigalii . . .

Nu ne uita, o, Dumnezăul
Ocrotitor al României,
Cât nu ne roade prea mult răul:
Că neamul meu azi e'n ceahlăul
Și-al desnădejdii și-al mâniei.

. . . Cum ne-am putea păstra avântul,
Când Țara mândră ce-o făcură,
Mihai Viteazul, Ștefan Sfântul,
Azi toată-i una cu pământul -
Și pân' și sufletul ni-l fură?

. . . Când prin biserici azi cresc bozii
Și printre zeii Lari, scaieții?
Când ei ne pângăresc rapsozii,
Ne ard în groapă Voievozii
Și ne ucid pe 'ncet poeții? . . .

. . . Când, împilând în timp și'n spațiu,
Ne schimbă vechiul grai roman
Pe care veacuri, cu nesațiu,
L-am alintat - precum din Lațiu
Ni l-a adus, pe vremi, Traian? . . .

. . . Când, sub al Asiei puhoi,
E trist și Nistrul, trist și Jiul,
Și-i trist și falnicul Negoi, -
Iar tristul Dunării șuvoi
Ne duce'n Mare doar pustiul? . . .

Adună-Ți fulgerele'n cer
Și, cu o ură cât Uralii,
Fărâmă-i, Doamne, 'n foc și fier!
. . . Ca să mai cred, ca să mai sper
Sub cerul blândei Portugalii.

V. BĂJENARU

A APĂRUT:

FĂRĂ ȚARĂ, poesii poporane române, adunate din colecțiuni și reviste, de **I. Grigoriu.** Desene de **Gh. Pleșa.** Ediție de pribegie, tipărită la multiplicator subt îngrijirea **Bibliotecii Române din Freiburg.** Freiburg i. Br. (Germania) 1950, 188 pagini, format 21×28 cm. Cuprinde: cântece din bătrâni, doine și cântece, strigături, chiuituri, orații de nuntă, bocete, cântece de Crăciun, jocuri de copii, descântece-farmece-vrăji, cimilituri, credințe-datine-superstiții, proverbe.

Un dar splendid făcut de Biblioteca din Freiburg neamului românesc din exil.

G. R.

MEDITAȚII

CUMINECARE

Deschide-ți larg porțile, suflete al meu, ca să intre, nestingherit, Împăratul Măririi! . . . Cântecul ceresc al îngerilor adună-l, tot, în inimă! Lauda Sfinților să-ți tremure neprihănită pe buze! Din limpezimea izvoarelor, din zâmbetul luminii, din văpaia focului, din nevinovăția pruncilor, din dragostea curată a fecioarelor, din bucuria primăverii fă podoabă chiliei tale lăuntrice. Iată, țărâna neputinței tale e cercetată de Dragostea cea nemărginită! . . . Peste tine se va revărsa focul dumnezeeștei îndurări . . . Cum vei îndrăzni să te apropii? Nu știi că și puterile cerești se cutremură în fața Slavei Sale necuprinse?

Dar setea, setea mistuitoare, cine mi-o va potoli? Dar chemării Sale, ce vrăjește ca un farmec, cine i se poate împotrivi? Din înlănțuirea dragostei Sale cine, oare, se poate smulge? Ce strigoiu al îndoielii ar putea tăia aripile dorului? Sufletu-mi se întoarce către Tine, Doamne, ca floarea soarelui spre lumină. Tot gândul mi-e urzit din dornică așteptare. Cum caută copilul sânul mamei caut Chipul Feței Tale sfinte, ascuns ochilor mei de lut. Nici chiar povara păcatelor nu e în stare să frângă puntea dorului. Ca să trec peste prăpastia adâncă a căderii mele mă arunc în apele pocăinții. Tu apleacă-Te asupra puținătății mele și mă scoate la limanul împărtășirii din Tine ca să nu se usuce ochii mei în căutarea zadarnică a frumuseții Tale neatinse.

Doamne, buzele mele necurate și reci s'au atins acum de Trupul Tău de foc. Am simțit arzându-mă pe frunte sărutul Tău de flacără și în inimă năpădindu-mă bucuria Ta fără de margini . . . Iată, marmora însăși se topește în locul unde cad boabele de lacrimi. Sunt oare așa de fierbinți lacrimile mele? Răsăritul unei dimineți de sărbătoare s'a revărsat în suflet. Cum poate încăpea în mine atâta potop de lumină? Cum poate răbda inima atâta văpaie de dragoste? Îngeri diafani și zburdalnici se opresc în fața-mi nedumeriți, cu degetul pe buze . . . Cum poate lutul ajuge lăcaș al frumuseții suprafirești? Cum poate țărâna cuprinde în sine pe Cel necuprins în nesfârșirea cerurilor? Copleșită, uluită, fruntea sufletului meu se pleacă în fața Tainei nepătrunse.

Tu, singur, ești lumina. Tu ești bucuria. Tu, biruința.

Eu, păcat — Tu, neprihănire.
Eu, putregaiu — Tu, foc nestins.
Eu, minciună — Tu, limpezime de adevăr.
Eu, răceală — Tu, văpaie de dragoste.
Eu, întuneric — Tu, izvor de nepământeană lumină.

De aceea nu Te înțeleg; nu înțeleg ce poți căuta la mine, ce poți aștepta dela mine, ce poți găsi plăcut și atrăgător în neputința mea! Cum nu Ți-e silă de mine, Doamne? Nu vezi că sunt plămădit din minciună și păcat? Nu vezi cum îmi stăruie pe buze sărutul trădător al lui Iuda? Eu însumi îmi sunt mie povară, eu însumi nu pot să mă sufăr. Un val neliniștit de nemulțumire bate mereu în țărmul pieptului meu de lut. Cum ași vrea să se dărâme pereții grei de deșertăciune care înnăbușe picurul de lumină rupt din dragostea Ta și altoit în mine; Când voiu ajunge să adun în ochii-mi de humă seninul ceresc al privirilor Tale? De ce nu mi-e încă tot gândul, tot dorul încărcat de Tine? De ce las mereu să se stingă în inimă jarul dragostei pe care ai aprins-o în mine? Din adâncul sufletului se ridică, nestăpânit, în mine strigătul înfricoșat al lui Petru: „Ieși dela mine, Doamne, căci om păcătos sunt eu!"

. . . Dar din mlaștina neputinței mele cine mă va scoate? Cine-mi va întinde mâna pe marea bătută de furtuni a vieții? Și ochii cine mi-i va deschide? Și ființa cine mi-o va curăți de lepra păcatului? Cine-mi va smulge sufletul din groapa desnădejdii? Cine mă va mântui de chinul îndoielii? Cine-mi va stârpi neliniștea din creer și dezgustul din inimă? Cine?

Cu amândouă mâinile mă acăț de marginea vestmântului Tău, Doamne. Rămâi cu mine!

ALEXANDRU MIRCEA

TIPĂRITURI ROMÂNEȘTI ÎN EXIL

ISOPESCU, Claudiu:

Giovanni Pascoli e la letteratura romena (revista **Lettere,** I/1946/no. 2, pp. 6-9).

Un grando letterato romeno: Nicola Iorga. (revista **La cultura nel mondo** I/1946 no. 2, pp. 68-74).

Umanesimo romeno nel'500 (Rivista latina, III/1949/no. 3-4, pp. 8-12).

Renseignements sur la littérature en Roumanie Pagine Nuove, III/1949/fasc. III-IV, pp. 1-24).

Le thème de Jésus dans la poésie roumaine jusqu'à la fin du XIX-e siècle (O Instituto, analele Academiei de științe și litere, din Coimbra, 1950, vol. 113, extras, p. 46).

La Pensée Humaniste et la tradition chrétienne aux XV-e et XVI-e siècles chez les Roumains, extras din volumul „Pensée Humaniste et tradition chrétienne aux XV-e et XVI-e siècles." (Essais, notes et documents publiés sous la direction de Henri Bédarida, Professeur à la Sorbonne, Paris, Boivin et Cie, 1951, pp. 287-291).

CIUREANU, Petre:

Eminescu, Torino, Società Editrice Internazionale, 1946, in-8, 133 p.

Corso di Lingua romena, Genova, Casa Editrice S. Giorgio, 1946, in-4, 511 p.

G. Ibrăileanu, Genova, Libreria Internazionale Di Steffano, 1947, in-8, 62 p.

G. Ibrăileanu, Creazione e analisi, traducere din limba română cu un studiu introductiv de Petre Ciureanu, Genova, Libreria Internazionale Di Steffano 1947, in-8, LXII-77 p.

Paul Valéry, Il mio Faust, traducere din limba franceză de Petre Ciureanu Milano, Arnaldo Mondadori, 1950, in-8, 292 p. (Colecțiunea Pleiadi).

Gli scritti Francesi di Niccoló Tommaseo, Genova, Scia, 1950, in-6, 275 p.

Lectures commerciales et économiques, Genova, Scia, 1950, in-8, 160 p.

I. Al. Brătescu-Voinești, Novelle scelte, traducere din românește de Petre Ciureanu (subt tipar).

BUESCU, Victor:

A moderna lirica romena: „Biblos" (Revista da Faculdade de Letras da Universidade de Coimbra), t. XXI, 1945, p. 417-472, in-4.

NOVOS CONTOS ROMENOS: Lisboa, Portugalia Editora, 1946, 343 p., in-8; reed. în 1949, în col. „Antologias Universais". (30 de nuvele și schițe, cu prezentarea bio-bibliografică a autorilor).

RECORDACOES DE INFÂNCIA, de Ion CREANGĂ: Lisboa, Ed. Sá da Costa, 1947, 201 pag., 18 des.; cu o prefață de prof. J. Boutière.

Les études classiques en Roumanie: „Mélanges Marouzeau" (Paris, Les Belles Lettres, 1948), p. 71-84.

Analogias temáticas nos românticos brasileiros e romenos: „Brasília" (Revista do Istituto de Estudos Brasileiros da Universidade de Coimbra), t. IV, 1949, p. 85-118, in-4 (Eminescu și Castro Alves).

Survivance roumaine du latin *appîcare: „Mélanges Adolfo Coelho" Lisboa, Centro de Estudos Filológicos, 1949), p. 148-187.

„Grammaire Roumaine, de Sever Pop": Revista Portuguesa de Filologia (Univ. de Coimbra), t. II, 1949, p. 328-340.

Sarmizegetusa dans la toponymie daco-romane: Revista da Faculdade de Letras, Lisboa, t. XV, 1949, p. 226-235.

POESIAS de Mihail EMINESCU, Selecção, Tradução, Prefácio e Notas de Victor Buescu; colaboração de Carlos Queiroz; com um ensaio de **Mircea Eliade:** Lisboa, Ed. Fernandes, Coleção Bilingue, 1950, 250 p. in-8.

Apare în Aprilie 1951:

POEZII de Mihail EMINESCU: Lisabona, Ed. Fernandes, 1951 **(Ediție integrală, cu aparat critic,** cu un studiu introductiv asupra tradiției textului și cu o serie de emendații personale).

POP, Sever:

L'Atlas linguistique roumain (méthode), în Revista Portuguesa de Filologia, vol. I, t. II, 1947 (Coimbra), pp. 275-339, cu două hărți linguistice, dintre care cea din urmă în colori.

NARIS **„nez" et NASUS en roumain, Un problème de méthode, în Miscelânea de Filologia, Literatura e História cultural a memória de Francisco Coelho, Centro de** Estudos Filológicos, Lisabona, 1949, pp. 119-147, cu trei hărți linguistice în text.

Măgură „hauteur, montagne" dans l'Europe Centrale, în **Romance Philology** (University of California), vol. III, 1949-1950, pp. 117-134 și 11 **hărți linguistice.**

Troisième congrès international de toponymie et d'anthroponymie, (Extrait de la Revista Portuguesa de Filologia, vol. III), Coimbra, Casa do Castelo, Editora 1950, 12 p.

(La Dialectologie și **Grammaire roumaine** înregistrate în ÎNDREPTAR, an. I, Nr. 1).

RAPSODIE VALAHĂ

(FINALUL)

sporind ca nisipul mării, mereu
vei stăpâni
pe-aci
pe veșnicii,
neam al meu,
neam al meu! . . .

pluguri purtate de brațe de viteji
vor ara pe Ceahlău și Bucegi . . .
pe plaiuri, pe ogoare, pe moine,
răsuna-vor, ca și-astăzi, aceleași doine
oacheși ciobani, în glugi, ca'n poveste,
cânta-vor din fluer, pe aceleași creste . . .

sub ale soarelui suliți,
holde vor crește pe piscuri și pe uliți,
cu paiul cât săbiile,
cu spice cât vrăbiile . . .

peste prăsila vrășmașilor noștri de-acuma,
cădea-va, de veacuri, roua și bruma . . .
vîntul - armăsar uriaș - călca-va ușor
iarba pe mormintele lor . . .

vor paște pe ele ciurdă de ciurdă,
bivoli de plumb și mînji ce sburdă . . .
L'ale Tisei galbene ape
tot cai valahi vor coborî să s'adape . . .

și-un neam de uriași
năprasnici la pași,
în crîncene căutări de vrăjmași,
cu care să-și măsoare,
puterile făr'de hotare,
peste prăbușiri ce fața lumilor o schimbă,
vorbi-va cu Carpații, cu Bugul cu Dunărea,
cu Marea-Neagră și cu Dumnezeu,
ca 'ntr'un nou apocalips, deapururea,
aceeași limbă,
în care-și cântă azi furtunile și-aleanul
neamul meu . . .

ARON COTRUȘ

PSALM PENTRU LINIȘTEA MAGULUI

Lasă-mă Tată în împărăția Ta de vis,
Ține și pentru mine, cerul Tău deschis.
Botează-mi cu foc și cu rouă,
Viața-mi împărțită în două.
Ia de la mine gându-mi chinuit și greu,
Așează-mi pe frunte, cuib de curcubeu.
Norii împrăștie-mi-i din priviri și din sânge,
Învață-mă să râd, învață-mă a plânge.
Și când te caut, flămând, arată-mi-te mie,
Isvor de suferință și de bucurie.
In ceasul greu al durerii și al aleanului,
Fă-mă să găsesc pe bolta-ți albastră,
steaua Neamului.
Cântă'n versurile mele, înflorită grădină,
Împrăștie-mă'n patru zări, lumină,
Cuminecă-mă cu soarele și cu ielele,
Fă-mă frate bun cu cerbii și cu viorelele.
Iar când obosit, mă voiu prăbuși din înalt,
Trece-mă ușor pe brațe, spre țărmul celălalt.
Cu banul umilirii duhului,
Eu mi-oiu plăti tributul la porțile văsduhului . . .
Când inima-mi va râde și va plânge ca un flaut,
Tu, Doamne, dă-mi atuncea, liniștea ce-o caut!

NICOLAE NOVAC

A APĂRUT:

CALENDARUL „SOLIA" pe anul 1951, editat de Episcopia Ortodoxă Română din America. 192 pagini. Material bogat. Frumoase condiții tehnice.

CALENDARUL BISERICII CATOLICE ROMÂNE din Statele Unite, pe anul 1951. Gaspar Printing Co.-Detroit, Michigan. 192 pagini în 8. Tipar frumos, în două colori. Editat de ARCA (Asociația Românilor catolici din America), calendarul este închinat evenimentelor de seamă ale anului.

G. R.

CONFERENȚE

Domnul **Constantin Virgil Gheorghiu** însoțit de Domnul **Gabriel Marcel** a ținut, între 20 Ianuarie—3 Fevruarie din acest an, mai multe conferințe în Belgia. În 30 Ianuarie a vorbit la **„Beaux Arts"** din Bruxelles, în fața numerosului public venit să-l asculte. Între personalități amintim pe Excelența Sa **Cento** Nunțiu Apostolic, și pe Domnul **Paul Struye,** președintele Senatului. Autorul romanului **„La Vingt-Cinquième Heure"** a reînnoit mărturia sa în legătură cu ora tragică prin care trece civilizația de astăzi.

Domnul **Gérard Stephanescu** a ținut, în ziua de 20 Fevruarie 1951, o conferință la **„Centre Richelieu"** din Paris, vorbind despre „Le drame du Christianisme en Roumanie". Aceeași conferință a fost repetată, în 23. II. 1951, la **Institutul Catolic.** Datorită activității D-sale de ziarist, problemele românești sunt bine cunoscute și'n cercurile catolice din Egipt. **„Rayons d'Egypte"** publică regulat articole despre situația din țară.

F. P.

REGRETE INUTILE

In disperarea care cuprinde din ce în ce mai mult lumea în fața conflictului insolubil dintre Est și Vest, unii istorici și oameni politici au ajuns, se pare, la concluzia că împărăția austro-ungară a reprezentat totuși pentru siguranța Europei o formulă mai fericită decât „puzderia" de state succesoare.

Evident că nimeni nu se gândește la restaurarea fostei monarhii, dar cercurile de care este vorba, nu se pot opri de a considera desmembrarea acesteia ca una din erorile politice ireparabile și regretă sincer această întorsătură în istoria continentului nostru.

In fața dificultăților insurmontabile ale prezentului sunt deci oameni care capitulează și, în loc de a vedea cauzele răului și a căuta soluțiile adecuate, se mulțumesc să plângă după vremuri apuse: laudatores temporis acti . .

Regrete inutile, căci prăbușirea împărăției habsburgice n'a fost opera unor politiciani miopi, ci rezultatul unui proces natural, al cărui apogeu a coincis de fapt cu însuși sfârșitul așa numitului „secol al naționalităților" — venind adică destul de târziu! Imperiul habsburgic a murit deci de moarte bună.

Dar să presupunem că sfârșitul acesta firesc ar fi întârziat și mai mult. Să ne închipuim că conglomeratul de naționalități, care a fost Austro-Ungaria, ar fi existat încă la 1939 și că fosta monarhie ar fi participat la al doilea războiu mondial de partea . . .

Ei bine, de partea cui? Crede cineva că Democrațiile occidentale ar fi reușit să câștige Viena de partea lor? Și la ce-ar fi dus acest foarte puțin probabil succes al lor decât la o și mai desăvârșită victorie și hegemonie a Uniunii Sovietice în Europa?

În realitate este dela sine înțeles că Austro-Ungaria ar fi luptat alături de Germania. Direcția aceasta ar fi corespuns mai întâi prieteniei tradiționale dintre cele două state, consolidată prin frăția de arme din primul războiu mondial, precum și comunității de sânge și limbă dintre cele două popoare. In al doilea rând — și aceasta este mult mai important — din momentul în care Rusia însăși ar fi încheiat pactul de neagresiune și consultare cu Germania, ar mai fi avut oare Austro-Ungaria posibilitatea să facă altă politică decât aceea a mult mai puternicilor ei vecini dela Est și Vest? Ar fi fost ea în stare să reziste cu mai mult succes decât au făcut-o Ungaria și România presiunii din ce în ce mai puternice a Germaniei? Fără îndoială că nu!

În realitate deci raportul de forțe dintre părțile beligerante ar fi fost exact acelaș sau aproape acelaș, și nu încape nicio îndoială că potențialul de războiu al dublei monarhii n'ar fi depășit — sau poate că nici n'ar fi atins — nivelul realizat de Cehoslovacia, Ungaria și România în ajunul campaniei contra Rusiei.

Așa fiind se înelege că nici ea n'ar fi fost cruțată până la sfârșit de soarta pe care au avut-o rând pe rând România, Ungaria, Cehoslovacia și în cele din urmă Germania însăși, și ceeace nu s'ar fi întâmplat în 1918, ar fi devenit inevitabil în 1944 sau cel mai târziu în 1945. Rușii ar fi fost atunci, ca și acum, stăpânii jumătății de Răsărit a Europei, și existența Austro-Ungariei n'ar fi schimbat nicio iotă din destinul implacabil al continentului nostru, așa cum l-a vrut — și din nefericire l-a obținut — în etape diferite, atât de ușor, Uniunea Sovietică: mai întâi prin „consultarea" cu Germania, apoi prin „colaborarea" cu Puterile occidentale.

Pentru ca istoria să fi luat într'adevăr un alt curs decât acela pe care-l trăim, cheia situației nu s'ar fi găsit niciun moment în mâinile tremurânde ale unei împărății în descompunere. Cheia unui destin mai bun s'a găsit — și se mai găsește încă într'o bună măsură — în altă parte.

Unde anume, vom vedea cu altă ocazie.

D. C. AMZĂR

PUBLICAȚII PRIMITE

N. IORGA: **Neamul Romănesc** (Reproducere din Enciclopedia României, Buc., 1938, vol. I). Cu prefață de Dr. D. Părău. Freising, „Editura Carpați" 1950. 24 pagini + 2 hărți. Din prefața editorului:

«Anul acesta s'au împlinit zece ani de când sub zarea de plumb a neființei a apus marele **Nicolae Iorga,** în zilele atât de tulburi ale crizei politice din 1940. Faptașii odioasei suprimări rămân să fie judecați cândva de tribunalul nepărtinitor al viitorimii. Și de sigur că osânda va fi necruțătoare pe cât de pustiitoare a fost fărdelegea care a văduvit un neam întreg de mândria gloriei sale.

Istoricul nu a fost doborât; acela-i fără de moarte. Dar a fost smult obștiei românești un patriot care, fără să fi fost un om politic, și-a iubit țara mai mult decât pe sine. Au fost deposedate interesele mari ale Neamului de genialul lor ambasador cultural. A fost sărăcit însfârit patrimoniul național de glasul celui mai mare și poate a singurului apostol pe care l-a avut din început și până în zilele noastre».

După textul lui N. IORGA, aceste rânduri:

«Cu ocazia împlinirei a zecea aniversare dela moartea tragică a marelui savant, N. Iorga am reprodus, în semn de adânc omagiu pentru nemoria **nemuritorlui Descal,** această parte din opera sa, pe ale carei urme, cu ori fără voie, vom merge încă veacuri dearândul, având atâtea de învățat și luând lumină din lumina sa».

Apoi semnătura: **D. Părău.**

Studiul s'a publicat în **Omenia,** „colecție îngrijită de **D. C. Amzăr**".

VICTOR BUESCU, **Les études classiques en Roumanie,** extras din Mélanges de philologie, de litterature et d'histoire anciennes, offerts á J. Marouzeau. Paris 1948, p. 71-84. După ce face istoricul studiilor clasice în România, autorul conclude: „Telle a été, en raccourci, la vie des idées et des études classiques en Roumanie: un classicisme, ou, plus exactement, un latinisme militant, pendants des siècles, pour sauvegarder l'existence même du peuple, alors que le pays n'était qu'une aspiration idéale; et lorsque, au XIX-e siècle, le pays a enfin connu son indépendance, il a brulé les étapes et s'est élevé aux plus hautes cimes de la science de l'Antiquité".

Sarmizegetusa dans la Toponymie Daco-Romaine. Extras din „Revista da Faculdade de Letras de Lisboa. Tome XV, 2-e série. Lisboa 1919 p. 1-12".

Acest studiu care tratează din punct de vedere arheologic, linguistic și toponimic despre vechea capitală a Daciei face parte din memoriile prezentate la „Congrès International de Toponymie et d'Anthroponymie", ținut la Bruxelles, în ziua de 18 Iulie 1949.

F. P.

PROBLEMA MACEDONEANĂ

Cunoscutul luptător pentru o Macedonie independentă Ivan Mihailoff a publicat de curând o lucrare intitulată „Macedonia: o Elveție a Balcanilor" (Macedonia: a Switzerland of the Balkans, Pearlstone Publishing Company, St. Louis, Mo., 1950, 139 pag.).

Pornind dela analogia geografică și etnografică dintre Macedonia și Elveția, autorul conchide la necesitatea politică a unei Macedonii independente ca singura soluție justă a problemei macedonene. Intinderea Macedoniei ar depăși cu mult pe aceea a Elveției (25 376 mile marine față de 15 940), iar populația s'ar ridica, după o statistică din 1912, la circa 2 500 000 locuitori, dintre care 80 000 Aromâni, „una din populațiile cele mai vechi ale peninsulei" (29—30).

Totodată Mihailoff face un istoric al luptei pentru independența Macedoniei încă din timpul stăpânirii otomane, luptă purtată îndeosebi de organizația cunoscută sub numele de IMRO (Internal Macedonian Revolutionary Organization), care datează din 1893 și al cărei șef, dela 1924 încoace, este autorul însuși.

Se înțelege că pentru Românii macedoneni, o Macedonie independentă ar fi preferabilă actualei situații în care Macedonia, și cu ea populația aromânească, este împărțită (prin pacea dela București din 1913, care a fost confirmată prin tratatul dela Neuilly din 1919) între Grecia, Yugoslavia și Bulgaria.

D. C. A.

APRECIERI ALE STRĂINILOR ASUPRA LUCRĂRILOR ROMÂNILOR

Cu adevărată satisfacție de Român citim în ziarul „Il secolo XIX" (29. XII. 950), din Genova, un articol despre noua lucrare a Domnului Profesor **Petre Ciureanu: Gli scritti francesi di Niccoló Tommaseo".** Ziaristul se bucură că autorul a știut să aleagă una din cele mai frumoase epoci din istoria literaturii italiene, aceea în care Antonio Rosmini celebra Sf. Liturghie, Nicolae Tommaseo ajuta la altar, iar Alexandru Manzoni o asculta în genunchi. Tocmai aci — continuă el — stă secretul trăiniciei civilizației latine, care din Italia și Franța a trecut în Dacia Traiană, unde nu a produs numai știință și poezie, ci mai ales virtuți și forță de martiri, cum se vede în zilele noastre.

F. P.

UNITATE ÎN DIVERSITATE

este îndreptățit a pretinde că așa cum este la el e „mai adevărat". Cu o condiție: ca diversitatea aceasta de trăire să nu depășească anumite granițe . . .

Creșterea învățăturii -rodirea Evangheliei- în sânul comunităților creștine, în timp și spațiu, este pândită, continuu, de două primejdii:

1. S'ar putea întâmpla ca învățătura să crească strâmb; s'ar putea ca rodirea Evangheliei să nu fie rodire normală. Cu alte cuvinte: nu tot ce crește în sânul diferitelor comunități creștine, în cursul vremii, este, cu necesitate, „învățătura Bisericii lui Hristos".

2. S'ar putea întâmpla ca o creștere normală, o rodire firească a învățăturii să fie fals formulată.

Garanția creșterii normale a învățăturii (și garanția formulării juste a acestei creșteri) stă în organicitatea lor: fiecare moment al creșterii trebue să stea, structural într'un raport organic față de toate celelalte momente ale ei. Garanția creșterii normale a învățăturii lui Hristos stă, în ultimă analiză, în concordanța ei cu tradiția ecumenică. Ce este această tradiție ecumenică, vom vedea-o noi, foarte curând. Astăzi vom da aci, în scurt, numai o pildă de falsă formulare a unei creșteri normale a învățăturii. Și anume: teoria lui A. S. Homiakov asupra autorității și asupra criteriului adevărului în Biserică, — teorie adoptată de mai toți teologii ruși- clerici și mireni - dela Malinovskij, Lebedev, Barsanov, Svetlov, Smirnov și Truskovskij până la Bulgakov, Florovskij, Zenkovskij, Arseniev și Wladimir Looskij.

A. S. Homiakov, pe care N. Berdiaev îl prezintă ca proprietar de pământuri, tehnician și vânător, iubitor de câini și homeopat, filosof, filolog, istoric, poet și publicist; reformator, modernist, anarhist sui-generis și „tocmai de aceea cugetător rus caracteristic" precum și «cel mai remarcabil dintre teologii Bisericii ortodoxe», a fost, intr' adevăr, un om extraordinar, — nu numai prin originalitatea și bogăția spiritului său, ci și prin râvna lui după vieața în Hristos. Părinte al mișcării slavofile și adversar hotărît al Bisericii catolice, Homiakov a construit, pentru uzul Bisericii ortodoxe (și fără voia lui, spre folosul protestantismului în general) o ecclesiologie fundată pe o interesantă teorie a cunoașterii — comună și tovarășului său de luptă Ivan Kireevskij, — foarte ademenitoare, poate tocmai prin aparenta ei simplitate lineară. Doctrina lui Homiakov despre natura Bisericii este, în scurt, aceasta:

Biserica lui Hristos nu cunoaște altă autoritate în afară de autoritatea Duhului. Ortodoxia nu cunoaște o Biserică învățătoare și una ascultătoare (a discipolilor); a vorbi despre o instituție învățătoare în Biserică este o erezie. Dumnezeu împarte darurile sale cui vrea, fără să se uite la funcțiunea pe care cineva o îndeplinește înlăuntrul Bisericii. Păstrător al adevărului Bisericii este întreg norodul credincios, alcătuit din laici și clerici, uniți în reciprocă dragoste. Când în Biserică se ivește o erezie, poporul își trimite reprezentanții în adunări numite concilii (soboare). Aci se hotărăște. Poporul credincios ia seamă la ce s'a hotărît și aprobă sau respinge hotărîrile, pe măsura în care acestea sunt, sau nu sunt, în conformitate cu credința lui și «numește ecumenice pe acele concilii pe care le recunoaște a fi expresia cugetării sale intime". (Pe drept cuvânt observă aci un autor catolic: „Patriarchae, episcopi, et forsan clerici omnes, errare possunt; solus populus seu laici sunt orthodoxiae defensores ac custodes"). Învățătura aceasta a lui A. S. Homiakov îi era cunoscută și lui Nae Ionescu. (Nae Ionescu cetise scrisorile teologice ale lui Homiakov în limba originală în care ele fuseseră scrise și în care apăruseră în volum). Ce credea Nae Ionescu despre teoriile lui Homiakov? Credea că „teoria teologilor ruși moderni asupra autorității și asupra criteriului adevărului în Biserică este o eroare primejdioasă" (v. **Predania** din 15 Fevruarie 1937). Când vorbea despre natura conciliară a adevărului în Biserică (în opoziție cu natura rațională-individuală) Nae Ionescu se referea la Enciclica Patriarhilor, din 1848. (În această enciclică, pe care Homiakov a tradus-o inexact și a interpretat-o eronat-cazul lui **iperaspistis** tradus cu **hranitel**-fanatecul apostol al panrusismului vedea confirmarea teoriei construite de dânsul!). Plecând dela natura conciliară a adevărului, Nae Ionescu nu ajungea — nici nu putea ajunge — la concluziile la care ajunsese Homiakov și, după el toți gânditorii religioși ruși din vremea noastră. Doctrina lui A. S. Homiakov este o falsă formulare a unei învățături (conciliaritatea) crescută normal în Biserica lui Hristos. Este falsă, fiindcă nesocotește **realitatea istorică:** practica Bisericii o desminte.

Vom încerca s'o dovedim.

GEORGE RACOVEANU

Clișeul din pagina I:

Inălțarea Domnului, miniatură din **Evanghelistar,** Reichenau, secol. XI, München, Staatsbibliothek (Clm 4452).

Caria vieții publice: machiavellismul

„talent pentru drastic și expresiv", și cu „capacitate de-a caricaturiza și de-a caracteriza" (F. Mehmel, Machiavelli und die Antike, în B. Snell, Antike und Abendland, Hamburg 1948, p. 183-5).

Ele nu sunt nici ale Antichității grecoromane, ci sunt scoase de autor din practica timpului său, din experiența personală limitată, și din resentimentele sale contra vieții morale și a Creștinismului. S'a folosit, e adevărat, de Antichitate, proectându-și în ea ideile, însă numai pentru a-și liniști conștiința și pentru a lua autoritate; și în acest procedeu a desumanizat Antichitatea. E demn de notat că în compunerea capitolelor amintite din „Il Principe", Machiavelli a folosit capitolul despre tiranie din „Politica" lui Aristotel (1. V, c. 11). Ideile machiavelliste însă nu se găsesc în Aristotel, căci acesta -ca să iau un exemplu- nu îndeamnă pe tiran să se prefacă, să pară credincios, ci să nu se ferească să dea cult zeilor în văzul tuturor (Cfr. Mehmel 152-186). Machiavelli recomandând ipocrizia, nu e nici măcar păgân.

Dela Renaștere până azi, „Il Principe" s'a bucurat de mare credit, fiindcă oamenii care l-au prețuit n'au fost într'adevăr creștini: au căutat, adecă și au aflat în el tocmai ceea ce aveau deja în suflet. Principiile machiavelliste, de cruzime și viclenie, au fost practicate în măsură diferită de aproape toate formele de guvernământ - dela Absolutism, până la comunismul de azi- sub forma voinței principelui, a rațiunii de Stat, a spațiului vital, a protecției Ortodoxiei -ca în Rusia- sau a voinței poporului, mințindu-se în interiorul țărilor poporul și în exterior înșelându-se amicii și dușmanii. Pentru această înrâurire, mulți au văzut în Machiavelli omul cel mai reprezentativ al Renașterii. Admițând acest lucru, se poate spune că „Renașterea a fost al doilea adevărat păcat original al omului, așa dupăcum Reformațiunea a fost a doua . . . alungare din Paradis" (Friedell, 231).

Astăzi, când trebue să revizuim multe „valori" ale trecutului, e momentul să ne eliberăm și de această lungă și rușinoasă molimă a machiavellismului. Nu face cinste vieții publice din țările creștine, dar trebue să o mărturisim, că acțiunea politică a lui Gandhi a fost mai aproape de Creștinism, decât a multor politicieni creștini numai după nume. Să ne recâștigăm convingerea că indivizi și popoare trăim într'o lume condusă de Dumnezeu: persoanele în veșnicie vor fi remunerate pentru bine și pedepsite pentru rău; însă judecata popoarelor o face Dumnezeu în această lume, în cursul istoriei, mai repede sau mai târziu; căci virtuțile și viciile n'au numai o înrâurire personală, ci și un rol social.

OCTAVIAN BĂRLEA

Martirii demnității noastre etnice

Aceste fapte ne reamintesc ținuta de neuitat a acelor strămoși îndepărtați care clocneau cupe de otravă la ospățul morții de la Sarmisegetuza, având zâmbetul pe buze în fața străinului cotropitor, care bătea tot mai stăruitor la porțile caselor lor, ca să-i robească.

Noi credem sincer că demnitatea și aspirațiunile unui neam nu se duc la târg, fiindcă pentru ele nu există nici târg și nici preț de vânzare: tot aurul lumii și toate măririle pământești nu le pot cumpăni.

Binecuvântați să fie toți apostolii dorului nostru etern de libertate, aflați în închisori, ori trecuți de mult în lumea drepților, martiri ai aceluiași ideal național. Căci înainte de a iubi lumea întreagă, fără deosebire de limbă, de origine și de credință, un om, demn de acest nume, trebue să facă dovada că știe să iubească pe ai săi; dacă nu e capabil să iubească pe ai săi și să se jertfească pentru binele lor, noi nu-l credem în stare să iubească sincer pe alții. Preamăriți martiri ai demnității noastre naționale pângărite, cunoscuți sau încă necunoscuți nouă, primiți, din pământurile străine care ne adăpostesc în numele unei omenii caracteristice lumii civilizate, umilul nostru omagiu și un legământ sfânt că vom încerca să ne arătăm demni de jertfa voastră și ca vom sacrifica și noi toate zilele care ne mai rămân și tot ceea ce avem mai bun în noi pe altarul aceluiași ideal de libertate, de adevărată înfrățire între neamuri și de demnitate națională, la care n'a încetat să se jertfească bietul nostru neam, ca de pildă, în epoca lui Ștefan-cel-Mare, în lupta sa pentru triumful ideilor creștine.

Sacrificiul vostru suprem va rămânea de-a-lungul timpurilor drept piatră de granit, exemplu strălucit și apa vie a aspirațiunilor noastre creștine și naționale. Acest neprețuit tezaur îl vom pune, cu mâni pioase, la baza României libere, independente, veșnic dornice de libertate și de dreptate omenească și creștină.

SEVER POP

Totalitarism și Creștinism

În ședința ținută luna aceasta la Bièvres, lângă Paris, comitetul executiv al Consiliului Mondial al Bisericilor a luat poziție clară și energică față de regimurile totalitare. În rezoluția, votată cu unanimitate, se spune:

„Între totalitarism și Creștinism există un conflict fundamental". Luau parte la această ședință reprezentanți ai Bisericilor: Anglicană, Metodistă, Luterană-americană, Protestantă-germană, Protestantă-elvețiană; Patriarhul din Constantinopole, arhimandritul bisericii Ortodoxe-grecești din Paris, precum și reprezentanți ai feluritelor denumiri ale comunităților creștine din Statele Unite. Se poate, deci, spune că-în afară de Biserica Romană- au fost reprezentate aci toate bisericile și corporațiile creștine care nu se află sub tirania stalinistă. Iată, însfârșit, o atitudine comună a tuturor creștinilor — și a celor ce se mărturisesc a fi creștini — din întreaga lume. Căci în chestiunea aceasta și Biserica Romană și-a spus, la vreme și fără ocolișuri, cuvântul. În cuvântarea rostită în Colegiul Cardinalilor din 2 Iunie 1947 Papa Pius XII, referindu-se la regimurile totalitare, a spus:

„Puterea statului totalitar! Sinistră și sângeroasă ironie! Întreaga planetă, înroșită de sângele ce-a curs în acești ani plini de groază, vestește cu glas tare tirania acestui stat. Edificiul păcii ar sta pe temelie mișcătoare și în continuă amenințare, dacă nu va pregăti un sfârșit acestui totalitarism care a înjosit pe om până la a-l face o simplă figură în jocul politic; un număr în calculele economice..."

Dacă, însă, asupra primejdiei pe care o prezintă pentru vieața creștină doctrinele și practicele totalitare — postulând absoluturi care nu pot fi absoluturi — acordul lumii creștine este perfect, lucrurile se schimbă, de îndată ce se trece la discuția măsurilor practice de luat pentru evitarea primejdiei. Iată, de pildă, reprezentantul protestantismului german, Pastorul Niemöller, crede că pentru apărarea libertății nu trebue recurs la arme: „numai cu armele spiritului se poate opune rezistență".

Vorbă frumoasă și de suflet folositoare! Cu o condiție: să-l convingă și pe Stalin despre frumusețea și superioritatea armelor spiritului.

Când Pastorul Niemöller va izbuti să-l determine pe Iosif Vissarionovici să îmbrace „platoșa dreptății" (Efeseni, cap. VI, vers. 14); să ia „pavăza credinței" (vers. 16); să încingă „sabia duhului" (vers. 17) și să pună „coiful mântuirii" (vers. 17), atunci a biruit. Atunci vom spune și noi, asemenea dreptului Simeon: acum liberează din exil pe robii tăi, Stăpâne, că văzură ochii noștri ce n'ar fi crezut că vor vedea! . . . Altfel zborul Pastorului spre America „wo er Vorträge halten wird" înseamnă greșală de direcție. (Sau vrea să ajungă în Kremlin, peste 2 oceane și peste două continente? Se prea poate, dat fiind că practica scărpinatului după urechea stângă cu mâna dreaptă nu e chiar așa de lipsită de sens).

G. Racoveanu

Lămurire

Suntem întrebați:
De ce în RÂNDUIALĂ CREȘTINEASCĂ (tipărită în Freising, 1950) Biserica este numită **„catolică"** și nu **„sobornicească"**, așa cum își spune „Biserica noastră ortodoxă ecumenică"?

Răspundem:

1. Potrivit formulării Sinodului II Ecumenic (Constantinopol, 381) Biserica lui Hristos este **una, sfântă, catolică**, și **apostolică (mia, ághia, katoliki** kai **apostoliki)**. Așa s'a numit Biserica până la separațiune (1054).

2. După această dată, Biserica Apusului și-a spus mai departe: una, sfântă, catolică și apostolică. Bisericii Răsăritului i-a plăcut să-și spună, tot mai mult, **„icumenică"** (oikoumeniki). Nu însă întotdeauna. (În **Enciclica** patriarhilor ortodocși dela 1848, de pildă, Biserica Răsăritului este numită „katoliki").

3. Biserica Rusă a tradus pe **katoliki** prin **„sobornaia"**. (Fără nicio îndreptățire). Biserica Română i-a zis, după Ruși, **„sobornicească"**.

4. Biserica Răsăritului își spune biserică **„ortodoxă"**. Ortodoxia, însă, nu se acopere, fără rest, cu Biserica Răsăritului. **Ortodoxia nu se confundă cu creștinismul nostru răsăritean.**

Credința **„ortodoxă"** și-o precisează Biserica lui Hristos încă dela Sinodul II Ecumenic; și anume: **în opoziție cu credința „eretică"**. Biserica fiind **apostolică** și **sfântă** nu putea fi decât **ortodoxă** în credință. În secolul VIII, **S. Ioan Damaschinul** alcătuește a sa: **Expunere exactă a credinței ortodoxe.** Sfântul nu scria tratatul său împotriva . . . catolicilor: Biserica era **una, sfântă, catolică și apostolică**; iar în credință **ortodoxă**. La 11 Martie 843 este instaurată **„Duminica Ortodoxiei"**, — simbol al biruinței Bisericii asupra ereziei iconoclaste, care dăduse atâta de lucru creștinătății.

Îndreptățirea de a se chema „ortodoxă" o are, în egală măsură cu Biserica Răsăriteană, și Biserica Apuseană Romană. Astăzi i-ar putea tăgădui această îndreptățire numai unul care ar fi îmbrăcat cu toată iresponsabilitatea necesară pentru a putea declara Biserica Romană drept **eretică**.

Pe de altă parte Biserica Răsăriteană, dacă nu vrea să se situeze în afara **catolicității** recunoscute de Sinodul II Ecumenic Bisericii lui Hristos, trebue să revendice și pentru ea calitatea de **catolică**.

5. Despre partea **„ecumenicității"** va trebui să luăm lucrurile ceva mai de departe.

G. R.

MEDALIOANE

Excelența Sa Arhiepiscopul Aloysius J. Muench

În dimineața zilei de 14 Octomvrie 1950 Românii din Germania, aflați în pelerinaj la Roma, uitând toată oboseala, firească, a acelor zile de sârguință și a nopților dormite iepurește, zoreau spre gara Roma-Termini întru întâmpinarea unui binefăcător al lor: Excelența Sa Arhiepiscopul ALOYSIUS J. MUENCH, conducătorul Misiunii Vaticane și regent al Nunțiaturii Apostolice în Germania. Era, acesta, un plăcut prilej pentru ei să vadă cinstita față a distinsului Prelat care, de ani de zile, „făcea binele și-l da pe apă". Căci trebue, odată, spus: fără bunătatea, larga înțelegere și simpatia arătată de Inalt Prea Sfinția Sa cauzei Românilor pribegi, executorul „pe teren" al ajutorării n'ar fi putut face tot binele pe care l-a făcut.

Când pe caldarâmul gării din Roma Românii au ingenunchiat spre a se învrednici de binecuvântarea Înalt Prea Sfințitului Aloysius J. Muench, evlavia pe care ochii lor o oglindeau învăluia nu numai pe Arhiereul; ci și pe omul bun, purtător de treaptă arhierească.

ÎNDREPTAR

QUAND TOUT PARAIT PERDU

Le 15 Novembre 1848, le premier ministre de PIE IX, PELLEGINIO ROSSI, était poignardé sur les marches du palais de la Chancellerie. Le bras de l'assassin avait été armé par les Sociétés secrètes, qui fomentaient une révolution. L'assassinat de ROSSI donna le signal attendu, des troubles éclatèrent aussitôt et quelques jours plus tard le Pape devait s'enfuir abandonnant ROME à ses ennemis.

Ces évènements apparurent aux contemporains, comme l'annonce du déclin de la Papauté et de sa prochaine éviction de la vie mondiale.

Cent ans plus tard, le siège de Pierre resplendit d'un éclat peut-être jamais atteint au cours des siècles. Près de 4 millions de pélerins, venus de toutes les parties du monde, ont franchi en 1950, la Porte Sainte, et acclamé avec quelle enthousiaste ferveur! le successeur du fugitif de 1848. Et le palais de la Chancellerie a vu se tenir en présence d'un parterre d' ambassadeurs accrédités auprès du Saint-Siège, le première Assemblée Solennelle d'une Fédération Internationale qui groupe les hommes de quelque 25 Nations, parmi lesquelles figure la chère et douloureuse ROUMANIE.

1848—1950, le rapprochement de ces deux dates comporte une leçon de confiance. En 1848, la cause de l'Eglise paraît, humainement compromise et presque perdue, en 1950, ou sont ceux qui discutaint victoire sur le cadavre pantelant de ROSSI ?

Aujourd'hui, encore l'horizon est sombre, mais demain comme hier, demeure la parole du Christ: „les portes de l'enfer ne prévaudront pas contre son Eglise".

Jean LE COUR GRANDMAISON

Président de la Fédération Française de l'Action Catholique
Président de la Fédération Internationale des Hommes Catholiques
Directeur de la France Catholique

PROȘTII

Marele conducător de opinie publică **Virgil Dănciulescu** ne relatează (în **România Liberă**, din 30 Dec. 1950) că „vizita delegației colhoznice sovietice a umplut de încredere sufletele colectiviștilor din Muncelul de Sus, (pe semne erau disperați! n. n.). Colectiviștii români au avut prilejul să vadă în portul și în vorba oaspeților sovietici întruchiparea năzuințelor lor spre o viață mai fericită".

«Ai văzut — spuse Moș Niculae Moroșanu — ai văzut (ca de auzit era greu: era pre muscălește n. n.) ce a spus tovarășul colhoznic? Cică peste câtiva ani n'o să ne mai deosebim de cei care trăesc în București». Cel cu care vorbea clătină din cap a îndoială. Nicolae Moroșanu continuă, întărâtat: „Socoți că nu se poate? Să mă ierți!"

Țăranul colectivist care „clătina" era om prost. Nicolae Moroșanu care înțelegea era și el prost. Deosebirea între cei doi proști era aceasta: unul credea, iar celălalt nu; Moroșanu credea că va ajunge la fel cu boerul; „colectivistul" nu credea că el și boerul dela București vor ajunge la fel.

Căci Muscalul vorbise limpede: **vor fi la fel.** (Adecă boerul va ajunge ca țăranul prost).

gor

MAI . . . CATOLIC DECÂT STALIN

Patriarhul Alexei al Moskwei, viteaz între vitejii dela Stalingrad, a restituit guvernului iugoslav decorația **„Desrobirea Poporului"** acordată Fericirii Sale de susnumitul guvern, în anul 1945, pentru strălucite fapte de arme. În motivarea gestului patriarhicesc cetim: „atitudinea dușmănoasă a guvernului Iugoslav față de guvernul URSS îmi face imposibilă purtarea decorației". Prinurmare, o purta! Ca și pe cealaltă: **Drapelul Roșu!** Cum se vor fi odihnit acestea — pe pieptul viteaz și păros al Fericirii Sale — la un loc cu **Crucea**, cu **Engolpionul** și cu **Ordinul Sfântului Mormânt?** În cercurile politice gestul Patriarhului Alexei a surprins. Cu atât mai mult cu cât nici Generalissimul n'a făcut ca Patriarhul: a socotit că ruperea logodnei se poate face și fără restituirea fotografiilor. Generalissimul nu știe însă ce înseamnă a trăi" în absolut". Și — de aceea — nici ce e ura, grea, arhierească, împletită cu subțirătatea „pecurărească".

ger

AMABILITĂȚI

SOLIA, foaia Episcopiei Ortodoxe Române din America de Nord, publică, subt titlul **„Unirea Bisericilor"** și subt semnătura **„X.X.X."**, un articol care stârnește multe și foarte complicate probleme. În spirit irenic și frățesc ele pot fi desbătute, sistematic și pe îndelete. Înainte de a ajunge, însă, acolo este absolut necesară plivirea terenului de unele afirmații făcute mult prea în grabă; prea fără control. De pildă, autorul articolului vrând să prezinte lumii Biserica Romano-catolică scrie, cu toată amabilitatea, acestea:

„Biserica Romano Catolică a păstrat mare parte din Sacramentele pe care în comun le-am moștenit dela Sf. Apostoli și dela tradiția creștină"

„Mare parte" . . . înseamnă, fără îndoială, mai mult decât „câteva". Însă, totuși, mai puțin decât „aproape toate" și nici pe departe „cam toate". Iară Romano-Catolicii pretind că le-ar fi păstrat **pe toate.** Și iată de ce:

Sacramentele, sau Sfintele Taine, sunt, după știrea noastră, 7, de toate. Ia să le numărăm: **Botezul, Mirungerea, Mărturisirea, Cuminecarea, Nunta, Preoția, Maslul.** Deci, exact 7. Nici mai mult, nici mai puțin. Și acum întrebarea: pe care din aceste 7 Sacramente nu le are Biserica Romano Catolică? Cum a socotit redactorul SOLIEI de i-a aflat pe catolici în lipsă? Să se fi gândit, oare, la . . . **Nunta triplă, quadruplă**, ș. a. m. d., pe care Biserica Romană, într'adevăr, nu le are? Dar aceasta nu se socotește la minus. Ci la **plus.**

Îndreptar

ÎNSEMNĂRI

Ziua de 24 Ianuarie a fost sărbătorită la München în sala mare de festivități din Hofbräukeller. Comemorarea zilei a fost făcută în nemțește de Domnul **Dr. Constantin Sassu** și în românește de Domnul advocat **Laurian Țâlnariu.** Doamna **Maria von Kullmer-Mandicevschi** și Doamna **Marcella Mall-Manu**, bine cunoscute în cercurile muzicale din capitala Bavariei, au executat la pian muzică românească și străină. Domnul Dr. med. **Ion Cosma** și D. **Gheorghe Tase** au reușit prin cântece frumos executate să trezească în sufletul celor participanți amintirea clipelor petrecute în Țară.

F. P.

Creștinism și Comunism

Osservatore Romano din 14 Fevruarie 1951 publică, pe șapte coloane, scrisoarea recentă a **Episcopatului Polonez** către **Boleslaw Bierut**, Președintele Republicii. Atitudinea hotărîtă și demnă, luată față de Guvern, ne amintește răspunsul categoric dat de Apostolul Petru mai-marilor zilei: „Cade-se a asculta de Dumnezeu mai mult decât de oameni" (Fapte, 5, 29). Noi n'am putea concepe astăzi un **creștinism autentic**, care să nu îmbrace caracterele vieții creștine din primele veacuri. Precum Tertulian spunea: **sanguis martyrum, semen christianorum**, episcopii polonezi nu se îndoesc să pună tocmai persecuția sistematică pornită împotriva Bisericii între motivele care explică înflorirea neașteptată a vieții religioase în Polonia. După ce trec în revistă, cu bogăție de amănunte și cu admonieri potrivite, mijloacele violente folosite de Guvernul comunist în această luptă nedreaptă (violarea conștiințelor în școli, înrolarea forțată a tineretului în organizațiile comuniste care predică deschis ura; eliminarea profesorilor de religie din școli; „apelul pentru pace"; crearea așa numitor „preoți patrioți", amestecul Guvernului în administrarea bunurilor bisericești; campania împotriva Sfântului Scaun și a clerului polonez etc.), episcopii încheie scrisoarea cu următoarea mărturisire de credință și luare aminte: **„Cu toată asuprirea Bisericii în Polonia Reconstituită, Episcopatul nu încetează să creadă în victoria bunului simț asupra vechiului formalism ateu; Episcopatul nu încetează să lucreze pentru propagarea Veștii celei Bune a lui Hristos, care să ducă la liberarea popoarelor, și prin care să se pună bazele mai adânci ale adevăratei păci".**

Când ne gândim la martiriul Poloniei din ultimii ani, la înrudirea ei firească cu Rușii, fiind de aceeași rassă și având o graniță comună, relese și mai evident, că forța de rezistență numai în creștinism a putut-o găsi. Și înțelegem atunci că nota creștinismului autentic nu poate fi cunoscută din simpla ascultare „a tot atât de multe predici catolice și protestante câte și ortodoxe"; ci ea trebue căutată în mărturisirea neșovăitoare și sinceră a credinței creștine, la răscrucile hotărîtoare ale vieții. Cum ar arăta astăzi Polonia, dacă n'ar fi trăit de veacuri în această credință conștientă și vie? Răspunsul e greu de dat, dar credem totuși, că în acea ipoteză nu am avea acum, după 6 ani de stăpânire bolșevică, documentul de surprinzătoare îndrăzneală și demnitate creștină, oferit de Episcopatul polonez. În timp ce Autoritățile bisericești dela noi înalță în „pastoralele" și în „circularele" lor imnuri de slăvire a „luptei pentru pace", Episcopatul Polonez declară: **„Biserica vrea și trebue să se mențină pe terenul religios. De fapt, pe acest teren Biserica are la dispoziție acele mijloace pentru conducerea unei acțiuni de împăciuire, pe care Statul nu le posedă. Și aceste mijloace au atâta greutate, încât lipsa lor poate da peste cap toate mijloacele politice ale luptei pentru pace".**

În fața unei astfel de poziții, ni se pare exagerată încercarea unora de a preamări astăzi supunerea din „smerenie creștinească" (povestea babei, care din bunătate și smerenie aprindea lumînare chiar și dracului zugrăvit în tinda bisericii); lipsa de „agresivitate" și „primatul notei creștine asupra celei confesionale" (nu pot face casă bună împreună?), uitând de spiritul de jertfă trebuincios pentru a rămâne până **la urmă** credincios idealului evanghelic. Proba cea mai convingătoare pentru dovedirea creștinismului **autentic** o găsim astăzi în modul cum acesta reacționează în fața comunismului. În privința aceasta suntem încă optimiști. Căci deși ierarhia Bisericii române a opus mai puțină rezistență poporul credincios s'a dovedit însă la înălțimea situației. În această credință conștientă și vie a credincioșilor, noi vedem chezășia mântuirii noastre. Căci anticomunismul celor înstăriți e un calcul de interese, și are fluctuațiile acestora; anticomunismul de marcă pur naționalistă, cum s'a văzut de pildă în Italia, pornește dintr'un orgoliu superficial, și n'are o mai adâncă consistență decât acesta; **anticomunismul creștin** e un anticomunism de constituție sufletească; nu poate fi înăbușit câtă vreme omul își păstrează credința neîntinată în Dumnezeu. Scrisoarea episcopilor polonezi ne aduce o nouă dovadă.

F. Popan

PENTRU NOUA GENERAȚIE

În expunerea făcută la inaugurarea Institutului Universitar Român Carol I (vezi La Nation Roumaine, 1. Fevr. 1951), Domnul Profesor Petre Sergescu Conducătorul Institutului a propus, între altele, alcătuirea unui abecedar și a cărților de școală elementară, care ar trebui să fie gata din vreme, pentru a nu ne prezenta celor de acasă cu mâna goală. Cazul fetiței Maria Durand-Ra-Gory, care după o educație de câtiva ani în școlile comuniste nu mai știa să spună tată ci numai tovarăș, arată cât de bine venită este ideea Domnului Profesor. Credem, apoi, că între cărțile de formare a noii generații locul de frunte ar trebui să-l aibă Catechismul. Căci nu ne-am putea reîntoarce acasă „cu mâna mai plină" decât atunci când am readuce pe Dumnezeu în sufletele din care a fost izgonit.

Abecedar și catechism, două pietre de temelie pe care s'a rezemat edificiul vieții noastre de totdeauna! Ori, cum spunea un ilustru profesor din exil: „Ideile creștine și neamul, fiindcă restul se duce pe apa sâmbetei".

F. P.

ÎNDREPTAR apare odată pe lună. Redacția și Administrația: Dr. Flaviu Popan, München 5, Kapuzinerstraße 38, DEUTSCHLAND, US-ZONE.